

GOEDE VRIJDAG

(liturgische kleur: rood)

Op Goede Vrijdag en Paaszaterdag (overdag) wordt de Eucharistie in het geheel niet gevierd, omdat de liturgische herdenking van het lijden en sterven van de Heer binnen het Paas triduüm zelf al sacrament van het Kruisoffer is. Na het middaguur van deze dag vindt de herdenking plaats van het lijden en sterven van de Heer. Dit is een plechtigheid die heel sober gevierd wordt en juist daarin een sterke zeggingskracht heeft. Bij voorkeur vindt de viering plaats om drie uur in de middag. Aangezien op veel plaatsen Goede Vrijdag geen vrije dag meer is, wordt deze viering vaak 's avonds gevierd. Daarom is er dan 's middags in veel parochies een kruisweg. Een kruisweg is geen vervanging voor de liturgie van Goede Vrijdag. Het kan er als een extra gebedsmoment bijkomen. Deze dag is de plechtigheid van de herdenking van het lijden en sterven van de Heer de belangrijkste viering. Probeer vooral daar kinderen en gezinnen bij te betrekken.

Het is de bedoeling dat het altaar en het priesterkoor nog steeds helemaal kaal zijn, zonder kleden, kaarsen, bloemen of kruisbeeld. De priester en misdienaars komen in stilte binnen en knielen enige ogenblikken voor het altaar. Bijzonder mooi is het moment dat de priester en misdienaars bij binnenkomst gedurende enkele stille ogenblikken echt helemaal plat ter aarde gaan voor het altaar. Dit gebaar drukt heel krachtig de vernedering uit die Jezus in zijn lijden heeft moeten doorstaan.

Hierna spreekt de priester een speciaal gebed voor deze dag uit. Daarna begint het eerste onderdeel van deze speciale viering die uit drie delen bestaat:

I. Liturgie van het Woord

De eerste lezing uit de profeet Jesaja voorspelt hoe Jezus verwond wordt voor onze zonden (zie Jes. 52, 13 – 53, 12). De tweede lezing vertelt hoe Jezus voor ons heil gehoorzaam is geweest tot de dood. (zie Hebrëen 4, 14-16; 5, 7-9). Het evangelie vertelt het lijdensverhaal volgens de evangelist Johannes (zie verderop en het Evangelieboek voor kinderen). Bij het voorlezen van het lijdensverhaal kunnen verschillende oudere kinderen gevraagd worden voor de rollen van verteller, Soldaten, meisje, Petrus, dienaar, Pilatus, volk. Oefen dit wel tevoren met de kinderen zodat ze goed duidelijk en rustig voorlezen.

De Liturgie van het Woord wordt afgesloten met een aangepast gebed van de gelovigen voor deze Goede Vrijdag. Er zijn tien verschillende voorbeden voor de kerk, de niet-gelovigen, de joden etc. die steeds door de priester met een kort gebed afgesloten worden. De teksten van deze gebeden staan in het (altaar)missaal. De voorbeden zelf kunnen eventueel door tieners of jongeren voorgelezen worden.

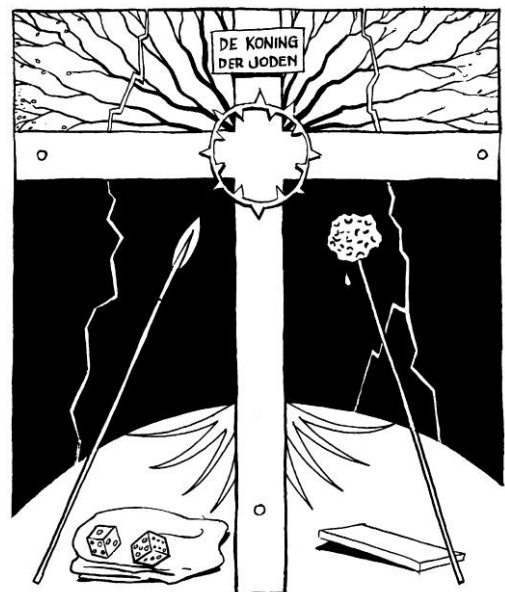
Na de Liturgie van het Woord volgt de:

II. Kruisverering

De priester (of diaken) gaat naar de kerkdeur om het kruis dat bedekt is met een doek, op te halen. Twee kinderen met kaarsen lopen mee en drie andere kinderen die de doeken zullen dragen. Vanachter komen ze met het kruis naar voren lopen en de priester zingt of zegt daarbij drie keer terwijl hij het kruis laat zien en steeds één deel van het doek eraf haalt; Zie het hout van het kruis, waaraan de Verlosser van de wereld hing. Allen antwoorden dan: Komt, laten wij aanbidden. Wanneer ze voor bij het priesterkoor aankomen, wordt het kruis op een standaard of op een rode doek geplaatst of de priester houdt het vast. Verschillende kinderen met brandende flambouwen of toortsen kunnen aan beide zijden van het kruis als een soort erewacht komen staan. Iedereen wordt vervolgens uitgenodigd om uit dankbaarheid en eerbied voor Jezus' Kruisdood naar voren te komen om te knielen voor het kruis en/of Jezus op het kruis te kussen. Het is hierbij belangrijk te zoeken naar een vorm van eerbetoon die past bij de mensen uit de betreffende regio. Leg aan de kinderen en volwassenen uit dat het om een gebaar gaat waarbij we uitdrukking geven aan onze liefde en ons respect voor Jezus. Het is echt indrukwekkend om te beleven hoe verschillende mensen op verschillende manieren Jezus op het kruis vereren. Het is jammer wanneer er geen ruimte wordt gegeven aan de gelovigen om hier zelf aan deel te nemen. Tijdens de kruisverering worden er speciale gezangen gezongen die hierbij horen. Na de kruisverering volgt het derde onderdeel van deze plechtigheid:

III. Heilige Communie

De altaardwaal, de corporale en het altaarmissaal worden weer op het altaar gelegd (door misdienaars en eventueel kinderen). De priester haalt de ciborie met het Heilig Sacrament. Hierbij kunnen twee kinderen met kaarsen hem begeleiden. Na het bidden van het Onze Vader en Heer, ik ben niet waardig, wordt de Heilige Communie uitgereikt. Hierbij kunnen ook twee kinderen met brandende kaarsen naast degenen staan die de Heilige Communie uitreiken. Na de communie uitreiking kunnen ook weer twee kinderen met kaarsen de priester begeleiden wanneer het Heilig Sacrament weggebracht wordt naar een plaats buiten het (hoofd)kerkgebouw (bij voorkeur op deze dag niet naar het gebruikelijke tabernakel maar naar bijv. de dagkapel). De godslamp bij het tabernakel wordt dan ook gedoofd. De misdienaars ruimen het altaar af. Na een speciaal gebed door de priester verlaten allen in stilte de kerk.

Passieverhaal Goede Vrijdag

(Johannes 18, 1 – 19, 42)

Vers voor het evangelie (Fil. 2, 8-9)

Christus is voor ons gehoorzaam geworden tot de dood,

Tot de dood aan een kruis.

Daarom heeft God Hem hoog verheven

En Hem de Naam verleend die boven alle namen is.

Het Passieverhaal volgens Johannes

(Rolverdeling: Verteller, Jezus, Soldaten, Meisje, Petrus, Dienaar, Bewaker, Volk, Pilatus, Priesters)

Verteller: Het lijdensverhaal van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes.

In die tijd ging Jezus met zijn leerlingen

naar de overkant van de Kedronbeek.

Daar was een boomgaard.

Hij ging er met zijn leerlingen binnen.

Ook Judas die Hem zou verraden, kende die plaats,

want Jezus was er vaak samengekomen met zijn leerlingen.

Zo ging Judas erheen

met een afdeling soldaten

en dienaren van de hogepriesters en farizeeën.

Ze hadden lantaarns, fakkels en wapens bij zich.

Jezus wist alles wat Hem zou overkomen.

Hij trad naar voren en zei tegen hen:

Jezus: "Wie zoeken jullie?"

Verteller: Zij antwoordden:

Soldaten: "Jezus de Nazoreeër."

Verteller: Waarop Jezus hun zei:

Jezus: "Dat ben Ik."

Verteller: Judas, zijn verrader, stond ook erbij.

Jezus had hun nog maar juist gezegd: 'Dat ben Ik',

of ze deinsden terug en vielen op de grond.

Opnieuw vroeg Hij hun:

Jezus: "Wie zoeken jullie?"

Verteller: Zei zeiden:

Soldaten: "Jezus de Nazoreeër."

Verteller: Jezus antwoordde:

Jezus: "Ik zei jullie al dat Ik dat ben.

Als jullie op zoek zijn naar Mij, laat deze mensen dan gaan."

Verteller: Zo ging het woord in vervulling dat Hij gesproken had:

'Niemand van hen die Gij aan Mij gegeven hebt,
heb Ik verloren laten gaan.'

Maar Simon Petrus trok het zwaard dat hij bij zich had en trof daarmee de knecht van de hogepriester en sloeg zijn rechteroor af.

Die knecht heette Malchus.

Maar Jezus zei tegen Petrus:

Jezus: “Steek dat zwaard in de schede.

Waarom zou ik de beker niet drinken

Die mijn Vader Mij gegeven heeft?”

Verteller: De bevelhebber met zijn soldaten en de Joodse tempelwachters grepen Jezus vast en deden Hem de boeien om.

Ze brachten Hem eerst naar Annas.

Deze was de schoonvader van Kajafas die dat jaar hogepriester was.

Juist die Kajafas had aan de joden de raad gegeven:

‘Het is beter dat er één mens sterft voor het volk.’

Simon Petrus en nog een andere leerling volgden Jezus.

Die leerling was een kennis van de hogepriester.

Daarom kon hij samen met Jezus

het paleis van de hogepriester binnengaan;

Petrus bleef staan buiten de poort.

Die andere leerling, de kennis van de hogepriester,

kwam naar buiten, praatte met de portierster,

en bracht Petrus naar binnen.

Meisje: “Ben jij ook niet een van de leerlingen van die man?”,

Verteller: vroeg het meisje dat bij de poort stond aan Petrus.

Hij antwoordde:

Petrus: “Nee, hoor”.

Verteller: “Het was koud. Daarom hadden de knechten en bewakers met houtskool een vuur aangelegd.

Ze stonden zich erbij te warmen.

Ook Petrus ging bij hen staan om zich wat te warmen.

De hogepriester ondervroeg toen Jezus

over zijn leerlingen en over zijn leer.

Jezus antwoordde hem:

Jezus: “Ik heb in het openbaar voor de wereld gesproken.

Ik heb altijd onderricht gegeven

Waar alle Joden bij elkaar komen:

In een synagoge of in de tempel.

Nooit heb ik iets in het geheim gezegd.

Waarom ondervragen jullie Mij dan?

Ondervraag de mensen die gehoord hebben wat ik gezegd heb.

Zij weten precies wat ik gezegd heb.”

Verteller: Toen Hij zo sprak,
gaf een bewaker die erbij stond
Jezus een klap in het gezicht
En zei:
Dienaar: “Wat is dat voor manier
om de hogepriester te antwoorden?”
Jezus: “Als Ik iets verkeerd gezegd heb,
geef dan een verklaring van wat verkeerd was.
Maar als het juist is, waarom sla je Me dan?”
Verteller: Zo antwoordde Jezus.
Daarop zond Annas Hem geboeid naar de hogepriester Kajafas.
Intussen stond Simon Petrus zich te warmen.
Iemand vroeg hem:
Dienaar: “Ben jij ook niet een van zijn leerlingen?”
Verteller: Hij ontkende het met de woorden:
Petrus: “Nee, hoor!”
Verteller: Toen zei een van de dienaren van de hogepriester,
een familielid van de man
van wie Petrus het oor had afgeslagen:
Dienaar: “Was jij het niet, die ik bij Hem in de tuin heb?”
Verteller: Petrus ontkende het opnieuw
en meteen kraaide een haan.

Van Kajafas brachten ze Jezus toen naar het gerechtsgebouw.
Het was 's morgens vroeg.

De Joden gingen het gerechtsgebouw niet zelf binnen,
omdat zij anders niet meer rein zouden zijn
voor het eten van het paaslam.

Daarom kwam Pilatus naar buiten.

Hij vroeg hun:

Pilatus: “Waarvan beschuldigen jullie deze man?”
Verteller: Zij antwoordden hem:
Volk: “Als Hij geen misdadiger was,
zouden wij Hem niet aan u hebben overgeleverd.”
Verteller: Waarop Pilatus zei:
Pilatus: “Dan moeten jullie Hem maar bij je houden
en Hem zelf vonnissen volgens jullie Wet.”
Verteller; De Joden antwoordden:
Volk: “Wij hebben niet het recht om iemand ter dood te brengen.”
Verteller: Zo gingen de woorden van Jezus in vervulling
waarmee Hij had voorspeld hoe Hij zou sterven.
Nu ging Pilatus het gerechtsgebouw weer binnen.
Hij liet Jezus bij zich komen en zei tegen Hem:

Pilatus: "Bent U de koning van de Joden?"

Verteller: Jezus antwoordde hem:

Jezus: "Bent uzelf op die vraag gekomen of hebben andere mensen u daarop gebracht?"

Verteller: "Pilatus gaf als antwoord:

Pilatus: "Ben ik soms een Jood?
Uw eigen volk en de hogepriesters hebben U aan mij overgeleverd.
Wat hebt U gedaan?"

Verteller: Jezus antwoordde:

Jezus: "Mijn koningschap is niet van deze wereld.
Als mijn koningschap wel van deze wereld was, dan hadden mijn dienaars er wel voor gevochten, dat Ik niet aan de Joden werd uitgeleverd.
Maar mijn koningschap is niet van hier."

Verteller: Pilatus vroeg opnieuw:

Pilatus: "U bent dus toch een koning?"

Verteller: Jezus antwoordde:

Jezus: "Ja, Ik ben koning.
Daarom toch ben Ik geboren.
En daarom ook ben Ik in de wereld gekomen:
Ik moet getuigen van de waarheid.
Iedereen die van de waarheid houdt,
Luistert naar mijn stem."

Verteller: "Pilatus zei tegen hem:

Pilatus: "Wat is de waarheid?"

Verteller: "Na die woorden ging hij weer naar buiten en zei tegen de Joden:

Pilatus: "Ik kan niets schuldigs in Hem vinden.
Maar het is bij jullie een gewoonte dat ik met Pasen iemand vrijlaat.
Willen jullie dat ik de koning van de Joden vrijlaat?"

Verteller: Ze schreeuwden opnieuw:

Volk: "Nee, niet Hem, maar Barabbas!"

Verteller: Barabbas was een rover.
Toen liet Pilatus Jezus geselen.
De soldaten vlochten van takken een doornenkroon.
Ze zetten Hem die op het hoofd.
Ook wierpen ze een purperen mantel om Hem heen.
Ze gingen naar Hem toe en zeiden:

Soldaten: "Wees gegroet, koning der Joden!"

Verteller: En zij sloegen Hem in het gezicht.

Pilatus kwam weer naar buiten. Hij zei tegen hen:
 Pilatus: “Kijk, ik breng Hem hier naar buiten.
 Jullie moeten weten
 dat ik helemaal geen schuld in Hem vind.”

Verteller: Jezus kwam dan naar buiten
 met doornenkroon op en de purperen mantel om.
 Pilatus zei hun:

Pilatus: “Kijk, dit is de mens.”

Verteller: Maar de hogepriesters en hun dienaren schreeuwden,
 toen ze Hem zagen:

Volk: “Kruisigen! Kruisigen!”

Verteller: Pilatus zei tegen hen:

Pilatus: “Neem Hem dan maar mee en kruisig Hem,
 want ik vind geen schuld in Hem.”

Verteller: De Joden antwoordden hem:

Volk: “Volgens de Wet die wij hebben moet Hij sterven,
 want Hij heeft beweerd dat Hij de Zoon van God is.”

Verteller: Toen Pilatus dat hoorde, kreeg hij nog meer schrik.
 Hij ging het gerechtsgebouw weer binnen en zei tegen Jezus:

Pilatus: “Waar komt U vandaan?”

Verteller: Maar Jezus gaf hem geen antwoord.
 Daarom zei Pilatus:

Pilatus: “U spreekt niet tegen mij?
 Weet U dan niet dat ik de macht heb om U vrij te laten,
 maar ook de macht om U te laten kruisigen?”

Verteller: Jezus antwoordde:

Jezus: “U zou geen enkele macht over Mij hebben,
 Als u die niet uit de hemel gegeven was.
 Daarom heeft de man die Mij aan u heeft overgeleverd
 de grootste schuld.”

Verteller: Van toen af wilde Pilatus Hem vrijlaten.
 Maar de Joden schreeuwden:

Volk: “Als u die man vrijlaat, bent u geen vriend van de keizer.
 Wie zichzelf koning noemt, komt in opstand tegen de keizer.”

Verteller: Toen Pilatus hoorde wat zij riepen,
 liet hij Jezus naar buiten brengen.
 Hij ging zitten op de rechterstoel
 op de plaats die Litostotros heet, in het Hebreeuws Gabbata.
 Het gebeurde rond het zesde uur
 op de voorbereiding dag voor Pasen.
 Hij zei tegen de Joden:

Pilatus: “Hier is uw koning.”

Verteller: Maar zij schreeuwden:

Volk: “Weg, weg met Hem! Kruisig Hem!”

Verteller: Pilatus vroeg:
Pilatus: “Moet ik dan uw koning laten kruisigen?”
Verteller: De hogepriesters antwoordden:
Priesters: “Wij hebben geen andere koning dan de keizer!”
Verteller: Daarop leverde hij Hem aan hen over
Om gekruisigd te worden.

Jezus droeg zelf zijn kruis.
Hij ging de stad uit naar de plaats die ‘Schedelplaats’ heet.
De Hebreeuwse naam is Golgota.
Daar sloegen zij Hem aan het kruis.
Men had erop geschreven:
‘Jezus, de Nazoreeër, de koning van de Joden.’
Heel wat Joden lazen het,
Want de plaats van de kruisiging van Jezus
lag dicht bij de stad.
Het stond er in het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks.
Nu zeiden de hogepriesters van de Joden tegen Pilatus:

Volk: “U moet er niet op zetten:
‘De koning van de Joden’,
maar:
‘Hij heeft gezegd: Ik ben de koning van de Joden.’”

Verteller: Pilatus zei daarop:
Pilatus: “Wat ik geschreven heb, blijft geschreven.”
Verteller: Toen de soldaten Jezus gekruisigd hadden,
namen ze zijn kleren.
Ze verdeelden ze in vieren: voor elke soldaat een stuk.
Ook namen ze de lijf rok
die zonder naad van boven af geweven was aan één stuk door.
Daarom bespraken ze onderling:

Soldaten: “Die moeten we niet scheuren.
Laten we erom loten wie hem krijgt.”

Verteller: Zo ging het Schriftwoord in vervulling:
‘Zij verdeelden mijn kleren onder elkaar
en ze hebben gedobbeld om mijn gewaad.’
Dat deden de soldaten.
Intussen waren zijn moeder, de zuster van zijn moeder,
Maria, de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena
bij het kruis van Jezus gaan staan.
Toen Jezus zijn moeder zag
en naast haar de leerling van wie Hij hield,
zei Hij tegen zijn moeder;

Jezus: “Vrouw, dat is uw zoon.”

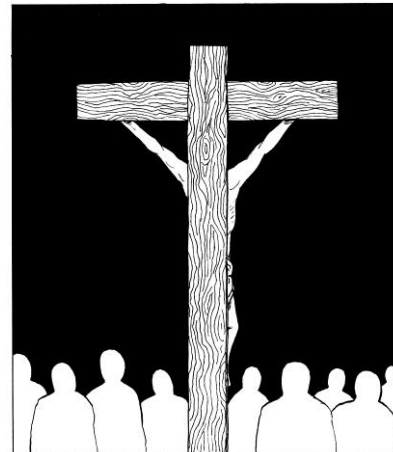
Verteller: Daarna zei Hij tegen de leerling:

Jezus: “Dat is je moeder.”

Verteller: Van toen af aan nam hij haar bij zich op in huis.
Jezus wist dat nu alles volbracht was.
De Schrift moest vervuld worden.
Daarom zei Hij:
Jezus: "Ik heb dorst."
Verteller: Er stond daar een kruik gevuld met zure wijn.
Ze doopten er een spons in,
staken die op een hysopstengel
en brachten die bij zijn mond.
Jezus dronk van de zure wijn.
Daarna zei Hij:
Jezus: "Het is volbracht."
Verteller: Toen boog Hij het hoofd en gaf de geest.

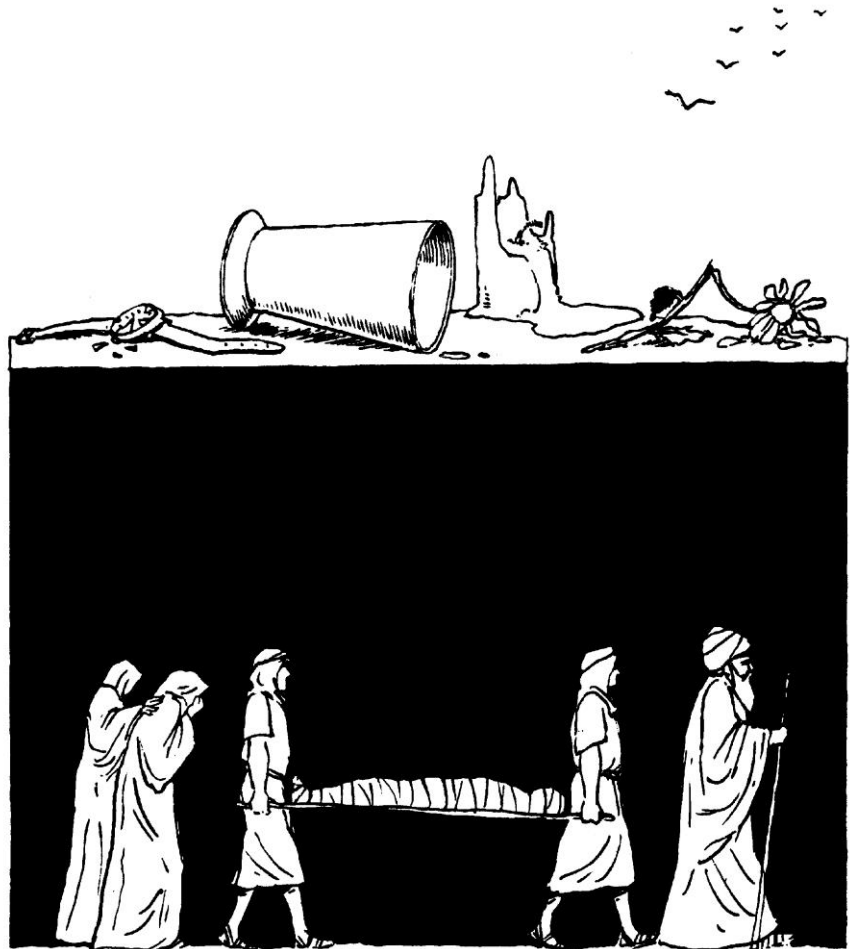
(Hier knielt iedereen een korte tijd)

Het was voorbereidingsdag.
De Joden wilden niet
dat de lichamen aan het kruis bleven hangen,
Want het was een heel bijzondere sabbat.
Daarom vroegen ze aan Pilatus toestemming
om de benen van de gekruisigden te breken
en hen weg te halen.
Daarop kwamen de soldaten.
Ze sloegen de benen stuk
zowel van de een als van de ander
die met Hem gekruisigd waren.
Maar toen ze bij Jezus kwamen
en zagen dat Hij al dood was,
braken ze zijn benen niet.
Wel doorstak een van de soldaten met een lans zijn zijde.
Onmiddellijk vloeiden er bloed en water uit.
Hiervan getuigt iemand die het zelf gezien heeft.
Zijn verklaring is waar;
Hij spreekt echt de waarheid
om jullie te laten geloven.
Want dit is allemaal gebeurd,
Om het Schriftwoord in vervulling te laten gaan:
'Van Hem zal geen been worden gebroken.'
En nog een ander Schriftwoord zegt:
'Ze zullen opzien naar Hem, die ze hebben doorstoken.'

Jozef van Arimatéa was een leerling van Jezus,
maar in het geheim, want Hij had schrik voor de Joden.
Hij vroeg nu aan Pilatus
of hij het lichaam van Jezus mocht weghalen.
Pilatus vond het goed.
Daarom kwam hij het lichaam weghalen.
Nikodémus,
de man die Jezus vroeger 's nachts had bezocht,
ging ook erheen.
Hij had een mengsel van mirre en aloë meegebracht,
ongeveer honderd pond.
Ze namen het lichaam van Jezus
en wikkelden het met de geurige kruiden in doeken
volgens de gewoonte van een Joodse begrafenis.
Op de plaats waar Hij gekruisigd was
lag een tuin met een nieuw graf.
Nog nooit was iemand daarin neergelegd.
Omdat het voorbereiding dag van de Joden was,
en omdat het graf vlakbij lag,
legden zij Jezus daarin neer.

Woord van de Heer.

Kruisweg bidden op Goede Vrijdag

Het bidden van de kruisweg kun je thuis doen of samen in de kerk, door het jaar heen, in de Veertigdagentijd en / of op Goede Vrijdag. Meestal zijn er in een kerk 14 staties langs de zijmuren. Indien dit afbeeldingen zijn is het mooi om hier al vertellend en biddend met een groep kinderen langs te lopen. Ald de groep te groot is, kunnen een acoliet met een kruisbeeld en twee misdienaars met kaarsen steeds langs de staties lopen terwijl er vanaf de hoofdmicrofoon voorgebeden wordt. Het is voor kinderen makkelijker te volgen wanneer zij op dia's of op plaatjes in hun boekjes de afbeeldingen van de kruiswegstaties kunnen zien. Als de groep kinderen niet al te groot is, kunnen ze ook van statie naar statie meelopen en daarbij een kaarsje dragen.

[Hier](#) op de Samuel site staan drie verschillende kruiswegvieringen met afbeeldingen. Je kunt ook ruim tevoren verschillende kinderen (of klassen op school) vragen of ieder op een groot vel papier een statie kan schilderen. Twee kinderen kunnen dit dan tonen terwijl de betreffende statie voorgebeden wordt. Nodig ook oudere kinderen uit om samen met de voorbidder de staties voor te bidden. Ook bij het bidden van de kruisweg op Goede Vrijdag is het omwille van het feit dat Jezus zijn leven teruggeeft, belangrijk dat de kerk sober is, zonder bloemen.

*Dit document is onderdeel van het abonnement Liturgisch jaar A/B/C.
Dit abonnement is af te sluiten via www.samueladvies.nl*